

Sfânta Varvara

Când lumina biruiește frica

Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului Ioachim,
Arhiepiscopul Romanului și Bacăului

EDITURA BONIFACIU

Nașterea Sfintei

umele meu este Lidia. În urmă cu câteva zile am dobândit un nou stăpân, pe Dioscor. Cel de dinainte mă jucase la zaruri, sperând să câștige și să-și achite datoriile. Din păcate, nici de această dată nu i-a surâs norocul. Dar și cel care m-a câștigat nu avea la ce să mă folosească, așa că m-a vândut. Și, uite-așa, am ajuns în Heliopolis, în casa omului care m-a cumpărat acum. Iar noul meu stăpân, să vedeți ce funcție avea! Era guvernatorul orașului! Ba, pe lângă funcție, era și doldora de arginți, de pământuri, de robi și vite! Locuitorii cetății, temându-se de puterea pe care i-o dădea averea – nu vă spun nimica nou, știm cu toții că bogăția îți dă putere – se prefăceau că-l cinstesc. Dar, cine știe, poate mă înșel eu, pentru că sunt foarte bănuitoare din fire. Nu pot uita cuvintele tatei, care-mi zicea mereu: „Fata mea, cei care îi lingușesc pe cei puternici țin cu o mână peria, iar cu alta, gârbaciul. Cu peria îi lustruiesc pe cei mai presus de ei. Cu gârbaciul îi altoiesc pe cei mai de jos”. Și, pentru că eu mă număram printre cei mai de jos, numai timpul ne va arăta dacă îl cinsteam pentru meritele sale sau pentru că, într-adevăr, mă teameam de el.

Primul lucru pe care mi l-a spus, când m-a adus în casa lui – dar ce spun eu casă, mai degrabă palat! – a fost acesta:

– Lidia, mi se pare mie că ești o fată deșteaptă, așa mi-a spus fostul tău stăpân, și-mi dau seama și singur

că n-a făcut-o doar ca să-mi gâdile orgoliul. N-ar fi avut de ce. De aceea, aș vrea să cred că mă vei asculta, orice-ți voi cere.

Eu m-am înroșit toată, ridicând încurcată din umeri. Nu știam ce să-i răspund. În sinea mea, în orice caz, mi-am spus: „Lidia, până acum a fost cum a fost, dar să vedem de-acum ce-o să mai fie!”.

- În casa mea, dar și în afara ei, continuă stăpânul, tu vei fi ochii și urechile mele. Îmi vei spune chiar și ceea ce bănuiești că se află în spatele celor văzute și auzite de tine. Nu-mi vei ascunde nimic.

- Vreți să spuneți că...

Nu am reușit să rostesc până la capăt ceea ce-mi stătea pe limbă, adică să-l întreb dacă voia să facă din mine o iscoadă. O mână nevăzută îmi astupase gura, iar vorbele îmi rămăseseră ferecate în spatele buzelor. Din fericire.

- Vreau să spun că... tu vei fi eu, mi-a zis direct.

Era limpede. Vrând-nevrând, de-acum înainte cuvântul lui era lege pentru mine.

Dar, stai puțin, de unde și până unde trebuia să mă supun? De unde și până unde trebuia să ajung eu iscoadă? Mai bine să rămân ceea ce sunt, iar lui să-i spun doar ceea ce voi crede de cuviință. Dumnezeu mi-a dat și minte, nu doar ochi, urechi și limbă! M-a creat liberă. Și darul acesta de la Dumnezeu nu mi-l va lua nimeni, nici măcar Dioscor.

Un strigăt de femeie îmi întrerupse brusc șirul gândurilor. M-am întors îngrozită spre locul de unde se auzise.

- Te-ai speriat? mă întrebă nepăsător stăpânul.

În timp ce eu înlemnisem de frică, el radia de bucurie, de parcă i s-ar fi pus la picioare toate comorile Orientului.

- Ilithya¹... - și stăpânul rosti numele zeiței cu venerație - ne-a ascultat rugămințile...

Apoi, ca și cum ar fi vorbit cu sine însuși, adăugă:

¹ Ilithya este zeița nașterii pruncilor și a maternității în mitologia greacă.

– Jertfele noastre n-au fost în van. Femeia mea îmi dăruiește în sfârșit urmașul pe care-l aștept de-atâta vreme!

Nici nu închise bine gura că, iată, un plânset de prunc străbătu încăperea. Mi-am ridicat mâinile și am început să bat din palme. Nu știam cum să-mi arăt bucuria prin care întâmpinam noua viață.

– Să vă trăiască! Să vă trăiască! am strigat.

Se întoarse și mă privi. Era încântat de bucuria mea. Poate i se părea exagerată, dar nu falsă, în nici un caz.

– Să-ți fie gura aurită!

Pesemne socotise sinceră urarea mea.

– Din clipa aceasta, te numesc mâna dreaptă a doicii fiului meu.

„Și dacă nu-i băiat, o să-ți retragi numirea?”, îmi stătea mie pe limbă să-l întreb. Din fericire însă, acea mână necunoscută, binecuvântată, îmi opri și de această dată întrebarea înainte de a-mi scăpa de pe buze.

– Hai, lasă acum, îmi porunci stăpânul. Du-te să le anunți și celorlalți robi fericitul eveniment.

Am făcut câțiva pași înapoi, dar picioarele nu mă mai ascultau. Nu puteam să părăsesc tocmai acum sala de primire a noului-născut. Voiam să văd momentul în care îl aduce moașa, după obicei, și fața pe care o va face tatăl dacă nu va fi băiat, așa cum credea el. Oricum, mie una, țișetele mi se păruseră de fetiță. Băieții, când se nasc, scâncesc înfundat, nu strigă. Așa că m-am ascuns în spatele unei coloane, așteptând.

Clipele s-au scurs ca veacuri. În sfârșit, cu o înfățișare solemnă, moașa intră cu pruncul în brațe. Apoi îl puse jos, la picioarele stăpânului.

– Să vă trăiască! i-a urat ea, cu un zâmbet până la urechi. Ați dobândit o domniță!

– O domniță?...

Omul se aștepta să primească un fiu. Cu domnița... ce să facă? Se zăpăci și uită să-i dea obișnuitul dar moașei,

² Această datină se referă la ritualul amfidromiei, o sărbătoare antică ce avea loc după nașterea unui copil, la care rudele și apropiații aduceau daruri.

lăsând-o cu mâna întinsă.

Cu său fără dar, ritualul trebuia să aibă loc. Se plecă, luă pruncul de jos, lucru pe care numai el se cuvenea să-l facă, și-l ridică în brațe. Urma să înconjure vatra, după datina strămoșească². Și chiar atunci se petrecu minunea: tatăl rămase privind-și copila în extaz.

– O adevărată zeiță, șopti uimit, apoi o scui-pă de trei ori, ca să n-o deoache.

Din locul strâmt unde mă aflam, atât cât am putut s-o văd, prunca mi se păru într-adevăr o zeiță, atât era de frumoasă. O lumină neobișnuită îi strălucea pe chip. Mi-am făcut semnul crucii. Uitasem că mă aflu într-o casă de păgâni, dar, slavă Domnului, nu m-a văzut nimeni! Stăpânul își ținu cuvântul, chiar dacă femeia nu-i născuse fiul mult dorit. Frumusețea fiicei sale îl cucerise pentru totdeauna.

Din clipa aceea am devenit mâna dreaptă a doicii ei.

Alegerea numelui

upă zece zile de la nașterea fiicei lui Dioscor, unica sa moștenitoare, avu loc ceremonia punerii numelui. Despre pregătirile de dinaintea evenimentului, ce aș putea să vă spun! Șters praful, frecat, măturat, lustruit... Ca să nu mai spun de bucatele care se pregăteau! De parcă urma să mănânce o întreagă armată, atâtea oale fierbeau pe foc! Toate slugile erau în picioare. La poartă am atârnat o eșarfă colorată de lână, semn că pruncul ce urma să primească numele este fetiță. Dacă ar fi fost băiat, aș fi aninat o ramură de măslin.

Când sosiră invitații, stăpânul aprinse focul pe jertfelnic și-i aduse jertfă zeiței Ilithya. Apoi își luă fiica din brațele mamei și o trecu de trei ori pe deasupra focului, rostindu-i numele: „Varvara”³. Apoi o ridică în sus, ca să o înfățișeze zeilor în care credea, fără să-i mai numească, pesemne de teamă să nu uite cumva pe vreunul și să-l înfurie – doar știm cu toții cât de mânioși pot fi zeii de pe aceste meleaguri: scuipe în sân și ia-o la sănătoasa!

În timp ce stăpânul rostea cele convenite într-o asemenea împrejurare, oaspeții, nerăbdători, începură să facă urări cu voce tare, cât de tare puteau, de parcă s-ar fi temut ca nu cumva să nu-i audă zeii – și mai ales Dioscor,

³ Data exactă a nașterii Sfintei Varvara nu este cunoscută. Cercetătorii vieții sale au plasat-o în jurul anului 270.